

**Veritates Æternæ Ex Prima Hebdomade Asceseos  
Ignatianæ Petitæ**

**Vogel, Matthäus**

**Constantiæ, 1731**

Consideratio IX. De Pœnis Inferni.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60667](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-60667)

egissem. Dedisti gratiam, ut veritates adeo salubres agnoscerem, & sanctiora contilia caperem, da, quæso, & gratiam novam impleendi. Rex tremendæ Majestatis, qui salvandos salvas gratis, salva me fons pietatis! Recordare Jesu pie, quod sum causa tuæ viæ, ne me perdas illa die &c. ex hymno: *Dies iræ*.

*Ad B. Virginem.* O Mater misericordia, Mater Judicis mei! hanc mihi potenti tua intercessione gratiam impetra, ut Judicem meum nullo amplius peccato offendam, sed Eum per vitam Christiano dignam mihi conciliem. Ora pro me, ne æternum ab illo separer. *Suum præsidium configimus &c.*

### Consideratio IX.

#### De Pœnis Inferni.

Recitatâ Oratione imaginare tibi voraginem aliquam tetram, flamas undique eructantem, tenebris formidabilem, spectris horridam, plenam Damnatis vario tormentorum generi cruciatis. Pete à DEO gratiam agnoscendi, quantas in orbe altero pœnas DEus peccatoribus destinaverit, ut ad cavendas ejus offensas compellaris.

#### Pars I.

##### Pœnæ Corporis à Damnato sustinendæ.

**D**octrina cum reflexionibus. Res, quæ in manibus est, usque adeo terrifica Sanctissem per

per visa, ut ad solam ejus memoriam contre-  
muerint. *Totus tremo atque horreo*, ait S. Bern.  
*ad memoriam istius regionis, & concussa sunt omnia*  
*ossa mea.* Sed descendamus in Infernum viven-  
tes, ne descendere cogamur morientes; nullus  
enim, qui gehennam habet ante oculos, incidet  
in eam. *Quid verò est Infernus?* hoc enim vi-  
dendum est primò. *Quid est Infernus?* expli-  
cari si à me posset, Infernus non esset: describi  
potest, adumbrari potest, explicari non potest.  
In Evangelio vocatur: *Locus tormentorum.* Est  
Infernus locus in medio terræ ad peccatores æ-  
ternum puniendos à DEO destinatus; locus  
horroris & confusionis; abyssus omnium misé-  
riarum; locus tormentorum; hoc est, ubi non  
nisi tormenta, non nisi cruciatus, non nisi sup-  
plicia; ubi bonum nullum, nulla requies, nul-  
lum solatium. Damnatorum enim status cùm  
pura sit infelicitas, nihil potest admittere jucun-  
ditatis: qui eò detruditur, valedicere debet uni-  
versis & corporis & animæ bonis. Considera-  
quid quid potes, serenum diei jubar, vernantes  
campos, ludos, convivia, opes, famam, hono-  
res, amicitias, & si quæ sunt alia, quæ hominem  
possunt oblectare, & dic: nihil ex his omnibus  
ad damnatos pertinet. Finge ergo, damnatos  
omni carere pœna; non sit in inferno, nisi sola  
hæc bonorum omnium parentia; an non infer-  
nus abundè esset formidandus? vivere semper  
sine requie, sine solatio, sine pace ô quid est?  
quād durum accidet homini, qui tantopere vo-

S 2

lupta-

luptatibus adhæsit! Cùm verò infernus sit etiam collectio omnis mali , ô quām redditur formidandus ! Nunquam in mundo cumulus malorum omnium premit; unum tantum alterūm afflit: non omnibus simul membris laborazger; ast inter inferos omnis dolor, nullum gaudium ; omne malum, nullum bonum ; verbo Locus tormentorum est.

Quæ verò & qualia in inferno tormenta sunt quanta illa sunt ? Studiosus quidam apparet Magistro suo , hoc ipsum quærenti respondit non quærendum est , quales in inferno pœna sint, sed quales non sint; quia omnes ibi sunt Magnitudinem quod attinet , communis doctrina hæc est: minimum inferni tormentum ius est omnibus illis suppliciis , quæ ab hominibz vel excogitata sunt, vel excogitari possunt. Hinc fuit, qui redivivus à morte , visis antea inferni suppliciis , terribilem egit pœnitentiam: quartibz verò , quomodo adeò terrifica tolerante valeat, reposuit: acerbiora vidi! acerbiora vidi Imaginare tibi hic nonnihil varia tormenta, quibus Sancti Martyres affecti sunt, & cogita, in omnibus acerbiora esse inferni supplicia. Fuerunt Martyres, qui virgis multoties cæsi ad crux excoriati vivi, lapidati, per medium secti sunt quorum vulneribus acetum cum sale infusum qui craticulæ ardenti fuere impositi, aut vidente lento igne combusti; qui mille aliis modis cruciati sunt. Acerbiora his omnibus sunt inferni supplicia. Quin S. Chrysost. dicere ausus est

hæc

hæc omnia ludicra tantum esse, & jocos, si tormentis infernalibus comparentur. O Studiose, si ludicra, si joci sunt, quidquid passi sunt Martyres, quidquid barbaries excogitavit humana, quidquid mens humana concipere valet, quanta, o quanta necesse est, sint inferorum tormenta!

Numerum videamus. Quot ergo pœnas peccatoribus in loco hoc terribili destinavit index DEus? Numera stellas, si potes; numera arenas in littore maris. Scripturæ oraculum est: *Omnis dolor irruet super eum.* Omnis dolor! ah quid hoc? Collige, quotquot in mundo vides, audis, legis morborum genera, & dic: ista omnia & multò plura sunt inter inferos. Nullum ibi membrum, nullus sensus absque pœna & dolore.

1. Oculi torquentur videndo squallorem & horrorem carceris, nigredinem fumi, tenebras Cymmeriis terriores, ignium volumina usque adeò grandia, ut nullius ne Babylonicae quidem fornacis flammæ conferri possint; videndo damnatos varios variis suppliciis cruciatos; videnti instrumenta tormentorum, catastas, rotas, ignes, serpentes; videndo turpissima spectra dæmonum; quorum tanta est fœditas, ut viso eorum uno S. Catharina Senensis dixerit, malle ecti sunt infusum aut vir odis cr it infer aufus et hæc per viam prunis ardentibus stratam ad extremum usque mundi diem incedere, quām tetruru adeò monstrum iterum intueri. Sic nempe plecit Divina Justitia abusum oculorum; sic punit aspectum imaginum turpium, rerum inhonestarum, alterius sexūs personarum. Sic puniet

S 3

tuam,

tuam, mi Studiose, oculorum libertatem, nisi corregas. Cave, oculos tuos in objecta illicita coniicias, nisi sic torqueri inter inferos velis. Terribile esse hoc oculorum supplicium ex eo collige, quod sine nausea & horrore non possis aspicere ægri alicujus ulcera, cadaver aliquod jamjam à vermibus arrosum &c. & quid haec sunt, si inferno conferas?

2. Aures cruciantur non audiendo nisi multa convitia & exprobationes, quibus damnati se invicem lacescant, atque assidue execrantur audiendo horrendas vociferationes, ululatus, rugitus, maledictiones, latratus tot bestiarum, quot damnatorum; audiendo stridorem dentium, planctum & fletum, gemitum intolerabilem ex desperatione ortum, strepitus catenarum ollarum bullientium fremitus, dæmonum infamies, damnatorum sociorum suam insaniae deplorantium lamenta. Sic plectit Divina Iustitia peccata per auditum commissa, audiendo detractiones, cantilenas obscenæs &c. Sic perniet te quoque, si aures tuas non obturaveris ad cantilenas ejusmodi, aut sociorum malorum invitationes. Terribile esse supplicium, ex eo collige. Musica etiam suavissima, si nimis diuturna est, auditu molesta est. Quid dicamus de clamore infantis, de latratu canis, de stridore januæ &c. quam molestæ accident nobis in ejusmodi! Et quid sunt inferno collata?

3. Odoratus damnatorum torquetur foetor terribili. Major in inferno foetor est, quam

quem omnia mortuorum cadavera exhalant. Finge tibi campum aliquem amplissimum, bestiis putrefactis conspersum: ô quis fœtor! quam intolerabilis! Accedit, quod in die judicii omnes mundi spurcitiae, omne lutum, omnes fordes confluxuræ sint in Tartara. Ipsa damnatorum corpora fœtorem adeò terribilem exhalabunt, ut vel unum eorum, teste S. Bonaventura, orbem universum posset inficere: quid ergo tot eorum millia agent? Fœtor hic oritur etiam ex pice, sulphure &c. Et sic punit Deus delicatulos illos, qui tantam in odoribus preciosis, in pulvere cyprio, in floribus &c. vanitatem querunt. Puniet etiam te, si ejusmodi ineptiis nimium adhæreas. Terrible esse supplicium, ex eo collige, quod modicum quemcunque fœtorem è candela extincta, è carcere, è fimo, è fôrdibus ferre non possint delicatae nares. Et quid hæc sunt infernali fœtori collata?

4. Gustus cruciatur fame & siti planè terribili, aut cibis talibus, qui horrorem potius & cruciatum ageant, sulphure scilicet, pice, serpentibus &c. *Ignis & sulphur pars calicis eorum*, ait Scriptura. Sic punit Deus excessum in cibo & potu; sic intemperantiam in hospitiis, sic potationes, sic convivia nimia, sic linguæ vitia, loquelas turpes, mendacia, detractiones &c. castigat. Te quoque sic castigabit, Stude, si in cibo & potu sis intemperans, si lingua abutaris ad loquenda turpia, ad canenda inho-

inhonesta &c. Terribile esse supplicium, ex eo collige, quod grave tibi accidat unius etiam horulæ sitim perferre. Et quid hoc inferno collatum?

S. Tactus, uti plus ac cæteri sensus peccavit, ita terribilius punietur. Sentit damnatus in corpore suo primùm flamas illas ardentes, illisque se prorsus immersum esse conspicit: quo dolore! sentit dolores quoscunque exco-  
gitabiles, quibus hac in vita humana cruciari potest infirmitas: sentit dolores dentium, quam vehementes! dolores calculi, ô quam-  
cerbos! dolores colicæ, ô quam intensos! dolores capitis, manuum, renum, viscerum, quos non? Cruciatur Tactus cubatione duri-  
simâ, non in lecto molli, sed super prunas dente-  
sentes: cruciatur membrorum laceratione, verberatione, ustione, frigore, calore, modi-  
que aliis innumeris. Atque hoc modo puni-  
t Deus peccata toto corpore admissa per otium, lusus impuros, choreas, recreations illicitas, tactus nefarios &c. Sic te quoque puniet, Studiose, si membris tuis ita abuti perrexeris; omnia corpori & genio tuo permiseris. Ter-  
ribile verò esse tormentum, ex hoc colliges, tecum expendas, quam te affligat lectus du-  
rior, levis dentium aut capitis dolor, leve frig-  
us, calor nimius, aliisque non nihil molestus, quæ omnia quid, quæso, sunt inferno collata. Ex his, quæ dixi, vides, non fore in corpore  
damnati membrum, non sensum, cui sua non  
sit

fit destinata pœna major vel minor pro gravitate peccatorum.

Sed enumeremus aliquot supplicia in particulari, quibus damnati corpus cruciabitur, & suum cuivis documentum subnectamus.

1. Inter præcipua inferni tormenta sunt Tenebræ formidabiles. *In aeternum non videbunt lumen*, minatur DEus. Ardet equidem ignis infernalis, sed non lucet, nisi ut damnatus videat socios suos, videat dæmones, eorumque aspectu crucietur acerbius. Hærent ergo miseri in perpetuis tenebris. O quam hoc formidabile! Nox una, o quam longa subinde ægro videtur! aut si quis cogatur versari in carcere, o quam ei molestum accidit omni solatio lucis destitui! Et quid in inferno erit? quanto horrore damnatos afficiet horridus ille carcer infernalis, perpetuis involutus tenebris! Et hæc est damnatorum pœna, quod, dum viverent, oderint lucem, quæsierintque loca peccandi, ubi securius liberiisque peccarent ab hominum conspectu remoti. Studiose, num habitare poteris cum tenebris istis tristissimis in perpetuum? experire de nocte, dum forte somnum conciliare tibi non potes; vide, quam molesta tibi accidat lucis absentia. Quid ergo inter inferos ages? an potes tenebras illas terribiles tolerare? si non potes, cave, accedas loca illa, ubi te remotum credis ab oculis hominum, & idcirco liberiùs à te peccari posse credis: oculos hominum effugere poteris, non DEI.

S 5

2. Al-

2. Altera pœna est fletus. *Ibi erit fletus & stridor dentium*, ait Christus: fletus adeò terribilis, & rugitus, & ululatus audientur, ut ad insaniam te uno momento redigerent, si ea audire jam contingeret. Cogita Neronis hortos, qui Christianos palis affigi jussit, circa hortum positis, atque ita lento igne cremari inter miseros profectò ululatus. Adverte tamen, per lacrymas infernales nullo modo egeri aut minui dolorem; lacrymæ enim illæ otiosæ sunt, & potius nutrimenta ignis. Antea damnatus unicâ etiam lacrymâ potuisset paratos sibi & ternos ignes extinguere, jam nec per plures oceanos potest. Hinc S. Macarius ajebat: *Ploremus, fratres, antequam migremus ed, ubi lacryma comburunt corpus.* Est autem hæc pœna immodicorum risum, jocorum inhonestorum & lascivorum, facetiarum turpium &c. *Vero*, qui ridetis, quia silebitis, minatur Incarnata Veritas: per risum intellige solicitam nimis voluntatum illicitarum quæsitionem, verbo, factōve fieri solitam. Studiose, fletum hunc & ululatum an ferre poteris? nec inconditum infantis clamorem, nec canis latratum ferre potes; & quomodo ea, quæ dixi, tolerabis? ergo cave jocos illiberales & impuros, mendacia jocosa, voluptates illicitas.

3. Alia pœna est fames & sitis. Fames tormentum asperum. O videre posses urbem aliquam fame pressam, quam terribile hoc fore oculis tuis spectaculum! fames per novem dies pre-

protracta adegit homines, ut muribus, equinis & asinini carnibus, corio, fœno, quin & carne ex proprio corpore resectâ velut deliciis vescerentur miseri. Quid ergo fames unius mensis ageret? quid ageret æterna fames? *famem* patientur ut *canes*, ait Scriptura. O quas delicias dares damnatis, si eis proiiceres mures, asinos, fœnum &c. Habent quidem & illi cibos suos! habent bufones, habent serpentes, habent dracones, habent similia alia, ô quām lautas cupedias! Sitis tormentum pariter terribile. Hinc Epulo ille dives guttulam aquæ tam enixè petiit. Habent quidem & fel draconum, venenum aspidum, habent sulphur; sed ô misera sitis levamenta! Pœnam hîc habes gulæ à damnatis antea exercitæ. O quomodo sapient tenellulis illa, quæ diximus, belaria, qui jam de cibis non satis opipare paratis conqueruntur; qui cibo quodam recenti abstinere rem credunt intolerabilem; qui non nisi lautitias in cibo quærunt! O ut sapiet potus ille infernalis illis, qui jam vina optima quærunt in hospitiis; qui minimam etiam potûs molestiam ferre detrectant! Studiose, an poteris ferre famem hanc & sitim? experire nonnihil tempore æstivo, differ potum; experire per jejunium, differ cibos in alterum aut tertium diem. Si ita non potes, mortifica gula tuam; non conquerere de cibis congruenter statui tuo paratis; non quære per media illicita lautitias in cibo & potu; abstine subinde

uno

uno aut altero bolo gratiore , dum prandes aut cœnas ; abstine primitiis frugum v. g. pomorum , cerasorum , uvarum &c. fuge cauponas & hospitia , potationes , ebrietatem &c.

4. Tormentum aliud fœtor est : *Erit pro Juvi odore fœtor.* Tu si istud ferre non potes , noli jam nimium blandiri odoratui tuo per flores , res odoriferas &c. B. Aloysius , ut odoratum mortificaret , nunquam florem decerpere notatus est.

5. Ignis tormentum infernale non postremum est. Dari hunc in orco certum est ex verbis Christi. Ignis tormentum terribile etiam in mundo censetur ; hinc plerumque à tyrannis ultimò usurpatus est ad torquendos Martyres. Accede , quæso , fornacem pistoris cuiusdam aut vitriarii ; vide terrifica flamarum volumina ; experire calorem ; & ô Superi ! quām terribile esset tormentum , vivum in flamas illas abiici ! terribilis est lento igne comburi. Constat ex historiis , fuisse , qui per tres aut quatuor horas vivi inter flamas steterint , antequam earum vehementiâ consumerentur. O pœnas ! ô supplicium ! experire vim ignis vel in modica candela : ô ! ut tibi horrorem mox incutit ! & quid erit incendium ingens ? quin congrega unum in cumulum omnia mundi incendia , & confer flammis infernalibus : scis , quanta illa sint ? S. Augustinus ait , quantus est ignis pictus , si comparetur igni vero , tantum esse omnem ignem nostrum infernali collatum. O Cœlites quid hoc ? ignis pictus

pictus sit omnis noster ignis infernali collatus,  
licet magnus sit & vehemens? ignis pictus? quid  
ergo, ô quid erit ignis ille tartareus? ignis in fu-  
rore Domini succensus? O quām triste foret  
spectaculum videre damnatum aliquem flammis  
& incendiis undique involutum! totum, totum  
ignem cerneremus. Ignis est sanguis ejus, ignis  
oculi, ignis nares, ignis os & labia, ignis facies,  
ignis manus, ignis pedes, ignis ossa, ignis medul-  
læ ossium, omnia, omnia ignis, omnia flammæ.  
Spectaculum acerbum visu, quid dicam toleratu?  
Ignis iste terribilis potissimum pœna est ignis al-  
terius, quem in hominum, præsertim adolescentium  
animis hostis tartareus succendit. Quis ille?  
lascivus est, & impurus. Hoc est, ignis infer-  
nalis pœna est libidinis & impunitatis cogita-  
tione, verbo, opere admissæ; sive fiat per tac-  
tus nefarios, sive per aspectus illicitos, sive per  
loquelas & cantilenas impuras, sive per lusus in-  
honestos, sive alio quocunque modo: est pœ-  
na peccati, quod Castitati adversatur. O mi-  
DEus, quām multos tartarea hæc flamma in ju-  
ventute corripit! scintillam concipiunt inno-  
centes multi, dum sermonibus liberoribus, aut  
lectione impurâ, aut aspectu in honesto se pa-  
scunt; quæ scintilla, ô in quām tetra erumpit in-  
cendia! Studiose, age, sincerè mihi edissere, po-  
tésne habitare cum igne illo tartareo? potésne?  
ah timeo, ne minime possis: video enim, quod  
modicum quemcunque calorem ferre nequeas;  
quomodo ergo ignes illos feres? discendum ta-  
men

men est, si peccare velis. Age, candelam accende; extende manum tuam; candelæ ardenti saltem digitum unum impone; tene immotum. Quamdiu hoc fiet? ah! mox retrahes. Quid si ergo major foret ignis ille, quid ageres? an sustinere posses? multò minus. Quā ergo tandem ratione ignes tartareos feres, cùm pietum hunc ignem non valeas sustinere? quomodo peccare audes, si ignem illum ferre non valeas? Imaginare hīc tibi rogum aliquem ardentem: veniat, qui tibi ponat in mensa potum dulcissimum, cupedias gratissimas, thesauros ingentes, totum etiam regnum, dicatque tibi: ecce hæc omnia dabo tibi, si per unicum etiam quadrantem tantum, inò si per spatiū, quo una Oratione dominica recitari potest, in rogo hoc ardenti sedere velis. Quid dices? an rebus propositis frui desiderans in ignem te coniicies? res revera magnæ sunt; spatiū doloris breve. Quid eliges? si bene te novi, procul, procul ista, inquies; desperem, si hoc agerem: tanti ardere non emo: si non unum modò, sed mille aderes regna, tam chara mihi non sunt, ut eorum amore has flamas subeam, licet & periculum mortis abesset. Prudens foret hæc tua responsio. Vertamus jam rem. Finge, thesauros illos & regna & cupedias jam esse tua: veniat, qui te arreptum iniicere vellet in rogum illum accensum, ut per unius horæ quadrantem ibi arderes, nisi thesauros omnes & regna & hortos & palatia ei concederes. Quid, quæso, eligeres? quid

quid ageres ? an malles retinere ista omnia , & brevem accensi rogi calorem tolerare ? revera non ageres. Ite , ite sceptræ , diceres , ite opes & voluptates omnes , tantum vos non amo , ut vos retenturus tanta pati velim. Et ista sana reponsio foret. Jam verò animum tuum adverte : attende , mi Studiose : minatur DEus rogos tartareos , minatur flamas non ad unius horæ spatum , sed in æterna sæcula duraturas , nisi dimittas voluptates illas illicitas , quas in peccato illo , in illa impuritate quæris ; nisi recedas à confortio illo pravo ; nisi extirpes consuetudinem illam detestandam ; nisi , ut rem verbo , à peccato desistas. Quid ages ? adeòne chara tibi voluptas illa est , illa amicitia an adeò jucunda , illud gaudium in peccato quæsitum adeò ingens , ut malis incendum eligere perpetuum , quam ipsis valedicere ? Expende seriò , & responde. Promittit tibi dæmon voluptatulam in peccato , in otio , in lusu , in potationibus , in lascivia ; ex parte altera DEus ostendit ignem , quem non ad quadrantem horæ , sed per omnem æternitatem sustinere cogēris , si voluptatem tibi oblatam eligas. Quid ages ? an , ut voluptate ista fruaris , æterna vis subire incendia ? Stultissimus prosector es , si ita decernas. Rogum per quadrantem sustinere non vis pro regno integrum ; & pro voluptate levi vis orcum sustinere ? quæsto , ubi mens ? ubi ratio tua ? Obscuro te , expende rem hanc seriò , & statue , ab omni voluptate illicita , præsertim impurâ abstinere : statue ,   
 omnia

Omnia peragere, quæ DEus præcipit, licet molesta, ut evadas ignes perpetuos. Cave ab omni umbra peccati, quod Castitati adversatur. Ardor gehennæ extinguat ardorem libidinis. Maxima juvenum pars peccato huic ruinam debet in vita hac, utinam non & damnationem in altera! Hoc certum, si centeni damnantur juvenes, nonaginta novem ob detestabile hoc vitium damnari. Tu fuge, tu detestare: si verò immersus luto hæres, eripe te quamprimum. Inferni memoria omnem ejuscemodi voluptatem tibi reddet invisam. Josaphat princeps regius ad violandam Castitatem tentatus in somno videt paratos sibi ignes perpetuos; audit vocem: hic scelerorum carcer est, qui se fœdus adeò peccatis contaminant. Rediit ad se è somno, & omnem voluptatem illicitam execrabatur illico. O Studiose, carcer ille pro te est, ignes illi pro te sunt, nisi caveas à peccato adeò terrible, aut contractam forte jam consuetudinem extirpes.

6. Societas in inferno non leve tormentum est. Utì societas beatorum in Cœlo ingenti beatum gaudio afficit; ita incredibili modo damnatum torquet societas infernalis. Habet damnatus socios dæmones, de quorum immani fœditate nihil hīc differat: insultabunt isti & exprobabunt misero damnato, cur ita amens fuerit, ut relicto DEO adhæserit dæmonibus; cur fidem his habuerit; cur sponte elegerit penas istas &c. atque ita ridebunt in interitu miseri.

Habet

Habet & socios eos, quos scelerum complices  
habuit; demum damnatos omnes. Ne verò ex  
ipsa hac societate solatium speres; nam quot  
damnati, tot pœnæ novæ, tot nova tormenta.  
Finitur omnis in inferno amicitia. Hic frater  
in fratrem, socius in socium, filius in patrem,  
amicus in suum antea amicum exurgit, eumque  
quovis dæmone torquet crudelius. Pœnam  
hanc ideo infligit DEus; quia damnatus dum  
viveret, contempta DEI amicitia, quæsivit hu-  
manam. Studiose, paucis absolvo supplicium  
hoc re ipsa terribile. Unum quæro: potesne  
habitare cum dæmonibus, cum damnatis? Cer-  
tus esto, tui ipsi socii, qui te jam velut amici  
optimi invitant ad illicita, tormenta tua auge-  
bunt in immensum; tu verò eos velut interitus  
tui causam execraberis frustra & nimis sero.  
Nunc, quæso, oculos aperi, & sceleratam ami-  
citiam detestare! fuge socium, qui te à pietate  
aut studiis avocat: neque dæmoni adhæreas  
peccando, nisi æternum adhærere ei velis pa-  
tiendo.

*Reflexiones.* Christus postquam mentionem  
fecisset fletus & stridoris dentium in inferno  
futuri: Intellexistis, ajebat, hæc omnia? Idem  
ex te jam quære: an intellexisti omnia, quæ  
dixi? an intellexisti, quid sit infernus, quæ ibi,  
quot, & quæm terribiles pœnæ? quid conclu-  
dis, quæso? Pauca dicam; quia suo jam loco  
inserta sunt, quæ hic poni debebant. I. Est  
in inferno privatio omnis boni; ergo stulte agit,

T

qui

qui privationem hanc peccando incurrit, ne  
privet levi aliquo bono. Voluptate brevi al-  
lectus peccas? stulte agis; quia sic, ne te pri-  
ves voluptate parvâ, privationem omnium vo-  
luptatum accersis. Vis frui voluptate? fuge  
jam hanc levem, quam in peccato queris; alia  
eâ non poteris per æternitatem frui. 2. Audi-  
visti infernum esse locum tormentorum. Quan-  
denuo ex te: an poteris sustinere tormenta  
illa omnia? an poteris habitare perpetuò cum  
fame & siti, fœtore & fletu, cum igne perpe-  
tuo? querere ex manibus tuis, ex lingua, ex oculis,  
ex corpore tuo toto, an recensita tormenta  
tolerare valeat? Vereor, vereor, ne non  
possis. Auram calidiorum ferre non potes  
unius dentis dolor propè ad insaniam te adi-  
gne unâ quidem nocte immotus jacere in lecto  
potes; horres cilicum; flagelli etiam nomen-  
mes; quâ ergo ratione infernum feres? O fili-  
tres mei, exclamat Bernardus, qui jam modica  
febrim ferre non potestis, quid facietis, quantum dol-  
bitis aeterno illo incendio absorpti? quid facies tu  
ô Studiose? si ferre potes, audacter pecca; si no  
potes, aut disce, & assuefce, aut peccatis illis  
abstine, quibus pœnas illas à DEO statutas esse  
audivisti. Miserere tui corporis, & ama illud  
amore sancto. Si terribilis nimium vide-  
pœna in oculis sustinenda à damnatis; mor-  
ifica oculos, nihil illicitum intuere: si aurum  
tormenta terre non potes; obstrue illas ad le-  
mones turpes, ad sociorum invitationes &c.

Si

Si gustûs , si odoratûs , si tactûs supplicia te ter-  
rent; cave ab omni vitio gulæ & linguæ; non  
adeò molliter habe corpus tuum , omnia ei con-  
cedendo; non extendere audeas manum ad illi-  
cita &c. si te terrent tenebræ; cave , quæras lo-  
cum , ubi clam peccare possis: si fœtor , si fletus  
tibi gravis videtur; cave risus & jocos scurriles;  
cave vanitatem nimiam in mulcendo odoratu.  
Verbo: vide , quibus peccatis supplicia illa dixi  
infligi , & ea fuge , alias pœnam non effugies  
in æternum.

*Affectus.* Anima mea , quid agimus ? audiisti,  
quàm formidanda res sit infernus. Nunquam  
eheu ! antea expendisti , quantum malorum sub  
una hac voce delitescat. O locus tormentorum !  
privatio omnis boni ! cumulus malorum om-  
nium ! ô tenebræ ! ô fœtor ! ô fames ! ô ignis ! ô  
inferne , quantum te formido ! quomodo ego  
te sustineam ? non possum , ah non possum tam  
immania ferre supplicia ! O juste Judex ultionis ,  
agnosco & timeo justitiam tuam ; agnosco , quàm  
terribilem sumas de peccatoribus vindictam.  
Domine , non possum pœnas tam horridas su-  
stinere ; video , delicatus nimium sum: modicus  
me dolor vexat ; & quid facerent dolores illi ter-  
rifici & innumeri ? Magne DEus , DEus clemens  
& misericors , ne damnes me ! Tu Jesu Crucifixe ,  
qui de Cœlo descendisti , quærere & salvum  
facere , quod perierat , miserere mei ! per pretio-  
sissimum Sanguinem , per mortem tuam , Te  
rogo , miserere mei ! Ne damnes me ! ne pre-  
tium

tium Sanguinis tui in me perire sinas ! ô fons misericordiae, si omnes labores tui, omnes dolores perditi in me sunt, quid eos tolerasse prodest? Ne permittas me damnari, quem pretioso Sanguine redemisti! Recordare Jesu pie, quod sim causa tuæ viæ! Doleo ex corde, quod hanc tenus non serviverim tibi, ô DEus, & sic tantorum suppliciorum me fecerim reum. Doleo, atque utinam, dolorem hunc meum cruentum etiam lacrymis testari possem! testabor opere, mi Jesu, non admittendo posthac aliquid, quo te offendam, & tanta merear supplicia.

*Proposita.* Ita est, mi Jesu, nihil admittam, quo te offendam, quo tanta merear supplicia præcipue observabo sequentia. 1. In occasione peccandi recordabor eorum, quæ jam consideravi, & quæram ex me: poterone ferre tormenta infernalia? atque ita coercebo me, ne peccem. 2. Cum infernus sit privatio omnium voluptatis, & hanc ego incurram, si nolim me privare voluptate aliquâ illicitâ, malo jam cedere hac, aut illa voluptate illicitâ, quâ frui possem in otio, consortio pravo &c. quam hanc captando omnem mihi voluptatis spem adimere. 3. Cum in inferno sit omnis dolor, & ego nimis delicatus ferre etiam levem dolorem niqueam, fugiam omni conatu peccatum, ne tam vario & terribili dolore plectar. 4. Ne puniantur oculi, eos non usurpabo ad videnda illicita. 5. Ne puniantur aures, obstruam eas ad sermones minus castos, aperiam vero bene mo.

monentibus. 6. Ne puniatur odoratus , omit-  
tam quærere vanitatem in odore delicato ,  
mortificabo me exemplo S. Aloysii in rebus  
odoriferis. 7. Ne puniatur gustus, fugiam ex-  
cessum & lautitias in cibo & potu ; mortificabo  
me subinde per jejunium , aut abstinentiam ab  
uno alteróve bolo gratiore , à fructuum primi-  
tiis. 8. Ne tactus puniatur , nolo tangere in-  
honesta ; non refugiam molestias in frigore aut  
calore , si ita exigat obsequium DEI ; non hor-  
rebo mortificationes leviores. 9. Ne pati co-  
gar pœnam tenebrarum , nunquam quærar  
loca , ubi separatus ab hominibus peccem libe-  
rius ; cogitabo : Deus me videt. 10. Ne pati  
cogar fletum infernalem , deslebo jam & expia-  
bo peccata mea ; nunquam tractabo jocos in-  
honestos , nunquam risus illiberales. 11. Ne  
famem & sitim ferre cogar , non blandiar ni-  
mum gulæ meæ ; mortificabo me in cibis alias  
gratioribus ; nunquam de cibis meo judicio non  
adeò bene paratis conquerar. 12. Ne tolera-  
re cogar ignem terribilem , nunquam permit-  
tam , ut concipiam ignem illum fœdum impu-  
ritatis ; omnem umbram peccati , quod castita-  
ti inimicum est , abominabor ; ne ob levem adeò  
voluptatem in æterna incendia me deiiciam.  
13. Ne cum dæmonibus æternum cogar ha-  
bitare , nolo eis jam obsequi ; socrorum invita-  
tiones reiiciam ; ne eos habeam in inferno car-  
nifices meos & tortores : Verbo : fugiam pecca-  
tum : vincam me.

T 3

Petri-

*Petitio.* Christe Jesu, per sacra Vulnera tua, obsecro, da mihi gratiam, ut constans in voluntate hac permaneam, ne poenias illas horrendas sustinere cogar. *Ora quinques Patrum*  
*Ave in honorem Vulnerum Christi.*

## Pars II.

## Poenæ Animæ damnatæ.

**D**octrina. Terribilia sunt, quæ haec tenus de inferno proposui; sed levia, imò nulla sunt, si conferantur cum illis, quæ supersunt. Pœnas Animæ jam videamus, quarum tamen aliquæ etiam corpus concernunt. Has alii uno nomine vocant Vermem conscientiæ, de quo Scriptura: *Vermis eorum non moritur, & ignis eorum non extinguetur.* S. Augustin. Inter omnes tribulationes humanæ animæ nulla est major tribulatio, quam conscientia delictorum. Multa autem sunt, quæ nomine hoc comprehensa damnatum torquent, quoad Potentias Animæ, ut vocant singulas.

Memoria Animæ damnatæ, quoquò se veritatem doloris materiam reperit. Respicit præterita & recordatur voluptatum, dierum genialium, honorum, libertatis, aliarumque, quibus ante fruebatur, illecebrarum. Hæc omnia uno momento videt esse amissa. O quam hoc grave accidet illis, qui in vita suo genio solum indulgere laborarunt in omnibus per recreaciones, cibos, lusus, & nescio quæ illicia. Ego ille quodam opulentus, gemebat Job in simeto sedens. Ego,

Ego, ego ille quondam è genio meo vivens, ambulatione, lusu, cibis me pro libitu recreans: ego nuper in lecto suavi; jam super carbones ignitos: ego nuper libertati deditus huc illuc vagabar, quolibet; jam vinculis undique constringor: ego nuper inter jocos, choreas & risus, inter potationes & convivia; jam fame & siti premor &c. Ah ubi sunt voluptates illæ meæ? ubi libertas? Transierunt omnia velut umbra. Hæ erunt damnati cogitationes; erunt & tuæ, si jam illicitis frui persistas. Supplicii hujus gravitas ingens est. Quære Bellarium aliquem è felicitate summa et honore ad carcerem, ad cætitatem, ad stipem corrogandam dejectum, an non acerbissima accidat præteritæ voluptatis recordatio? De voluptate dum loquor, est, quod maximè à te observari velim. In quovis peccato queritur ab homine delectatio aliqua sive vera, sive apparens tantum: hæc sæpe momentanea tantum est, citò transit, subito evanescit. Jam animum adverte. Damnatus recordatur voluptatis illius, quam in peccato quæsivit, quámque ut obtineret, DEum offendit, & tanta sibi accersivit supplicia. Hujus dum recordatur ah! ah, quis exprimet tormentum, quo torquetur infelix! Heu me! heu me! quas ob nugas, inquiet, ob quæ crepundia, ob quas vanitates me in orcum dejeci? ô execranda, ô maledicta voluptas! tantine ergo erant illa scelerum irritamenta, tantine æstimanda præmia, ut eorum gratiâ me ad inferos deturbarem? ô

T 4

quan-

quantillâ re cruciatus hos redimere potuissim!  
 Jonathas occidi jussus à Saule , hoc unum acer-  
 bissimè sentiebat , quòd ob rem adeò leuen  
 mortis supplicium subire cogeretur; hinc gemut:  
**Gustavi paululum mellis , & ecce morior !** observa  
 voces: *paululum & morior.* Acerbiores erunt  
 damnati gemitus: Gustavi paululum mellis, pau-  
 lulum voluptatis in consortio illo , in otio illo,  
 in impuritate illa, in cauponis &c. paululum; &  
**ecce , ecce ego propter paululum hoc morior!**  
**ob paululum hoc tam horrenda sustineo !** o  
 paululum ! Studiose mi , hi erunt certè gemitus  
 damnati: erunt & tui , si damnaris. An non-  
 gnosces, paululum fuisse , quod jam quæris in  
 peccato illo tantopere DEO displicente; pau-  
 lulum voluptatis in domo illa impia ? paululum.  
**O quàm acerba erit hæc recordatio !** si sapis,  
 paululum hoc detestare & fuge, ne serò nimis  
 deplores.

Cruciatur præterea Memoria recordatione  
 occasionum, quas habuit, DEO serviendi, vi-  
 vendi sanctè, pertingendi ad Cœlum. Tempus  
 non erit amplius; non occasio vivendi sancte,  
 & salutem suam operandi. Tempus abiit, oc-  
 casio elapsa est. O quantus exinde in animo  
 damnati dolor ! Cogitabit infelix: ah me ! ha-  
 bui tempus, quo poteram servire DEO, pecca-  
 ta admissa deplorare , orcum evitare; habui: jam  
 præter tristem memoriam nihil superest. Ah ! in  
 illo loco tot horas, medios etiam dies perdidit  
 etiòse confabulando , in plateis stando , somno

nimidm indulgendo &c. ô si vel momentum  
mihi esset reliquum! ô si vel particulam tem-  
pis haberem, temporis, inquam, illius, quod a-  
deò stultè dilapidavi! Quis det mihi, ut sim  
juxta menses pristinos? ô insanum me! poteram  
tunc pœnitere: possem jam esse beatus, si tempo-  
re illo bene usus fuisset. O utinam, utinam ma-  
ledictam illam amicitiam resecuisset! utinam il-  
lam occasionem fugisset! utinam illam exhor-  
tationem, illud amici consilium secutus fuisset!  
ô utinam in proposito illo, quod feci, perman-  
sissem! utinam frequentius peccata mea expiâs-  
sem! utinam generose vicisem respectum va-  
num, quo impulsus nolui discedere à sociis,  
qui à studiis aut pietate me avocabant, aut ad  
illicita ducebant! obtulit mihi DEus occasiones  
multas, terruit per inspirationes. Scio adhuc,  
monuit me Confessarius, ut serio incumberem  
in extirpationem pravæ consuetudinis, alias  
timerendam mihi esse vindictam DEI: ô utinam  
obsecutus fuisset! Monuit me amicus meus, ut  
serio negotium vocationis tractarem; non eli-  
gerem sæculum ex misericordiæ illis causis, quibus  
movebar, recusandi statum Religiosum, quò ta-  
men impelli me sentiebam: ô utinam paruisse!  
Scio, quando nuntium accepi de morte alterius  
fodalis, habui hanc inspirationem: fieri potest,  
ut & sic tu moriaris, & pereas; dispone domui  
tuæ: ô utinam obedivisset! ô quam facile sal-  
vari potuisset! uno momento licuit, quod æ-  
ternitas omnis negabit. Sic gemit damnatus,

T 5

ini

ini Studiose; nulla enim acerbior pena est, ac memoria neglecti tempo is. Memoriam hanc deponere nunquam potest infelix homo: *dolor meus in conspectu meo semper.* Damnatus quidam quæsus à S. Huberto, quantum dolore hæc torqueretur, reposuit: *Infernus inferni est, memoria neglecti temporis.* Obsecro te, Studiose, an non & tu ita gemeres, si infelix hæres inter inferos? an non acerbissimum tibi foret cogitare: ô quām facile salvari potuissim! quām facile damnationem declinare! Potest re vera Studiosus facili negotio salvari; cùm tot occasiones confitendi, communicandi, orandi, sanètè vivendi habeat. Ergo dum tempus habes, operare bonum; nulla particula temporis otiose perdatur; alias timeo, ne hoc sero nimium deplores & ingemiscas: ô si vel momentum haberem!

Intellectus damnati duas sibi funestissimas imagines semper videt observari, quibus torquetur plurimum. Prima est, Cœlum culpæ propriâ amissum. Secunda, Pœnæ perpetuæ tolerandæ. Quod primam attinet, hæc semper damnato occurrit cogitatio: Cœlum perdidisti. O quo dolore miser has voces, hæc tonitrua excipit! Esau, quando primogenitum vili vendit pretio, abit parvi pendens: ubi vero patera ei negatur benedictio, irruget clamore magno: antea parvi pendens, jam irruget. Non secus peccator peccando vendit Cœlum, abit, parvi pendit, sine timore est; non curat, si ei incla-

inclames: Cœlum perdidisti ! At verò dum negato Cœli aditu deturbatur ad inferos ,ô quo clamore rugire incipit , suámque detestari insaniam ! Tum scilicet oculos aperit , & quid Cœlum sit , intelligit. Apprehendet ergo damnatus , quanta sint Beatorum gaudia , quæ felicitas ; & considerabit se ad eum finem fuisse creatum , ut gaudia tanta obtineret , quæ jam suâ culpâ neglexit ; tum enim verò exardescere dolor , tum furere , fremere , ululare , rugire miser. *Videntes turbabuntur timore horribili* , ait Scriptura. S. Chrysost. affirmat , decem mille gehennas tanto non fore suppicio damnatis , quanto est , à Beatorum gloria excidisse. Lysimachus Rex siti graviter pressus , totum regnum suum uno haustu aquæ hostibus vendidit: vix sitim levârat , cùm ecce cognoscens insaniam suam exclamabat: ô me miserum , qui me regnumque meum tantillo corporis oblectamento perdi ! Damnatus , qui vili voluptate in peccato quæsita , regnum cœleste perdidit , horrendum inter inferos identidem ululabit : ô me miserum , qui me tantumque regnum tantillo oblectamento perdi ! Adverte , duo dicit: Regnum perdi , vel vendidi ; hoc primum est: tantillo oblectamento ; hoc alterum. Regnum vendidi , ô quale illud , & quam felix ? fruuntur jam eo condiscipuli mei , socii & fratres mei ; ego exclusus æternum ! Ah non ideo creatus fueram , ut hîc inter inferos torquerer , sed ut æternum in regno illo lœtarer ! ô si id operis

præ-

præstissem! jam viverem in regno illo beatus  
 viverem, ut condiscipuli illi mei, æternum fe-  
 lix. Ah! vivit ibi ille, & ille notus meus, ami-  
 cus meus, à me olim contemptus; ego, ego  
 regnum perdidi! ô Cœlum, sicut in æternum  
 te perdidi? tene ergo cum hoc tormentorum  
 loco commutavi? ô jactura! periit finis meus,  
 & spes mea à Domino periit! Verum ô vulnus  
 quantillo oblectamento periit! ah pro tantilla  
 voluptate, quam in peccato illo quæsivi, pro  
 tantilla voluptate Cœlum perdidi? ô paululum  
 mellis! si mundum universum obtulisset da-  
 mon, non debebam hoc fecisse; & ecce! ob-  
 tulit tantum paululum! ô me! ô me insanum!  
 O Cœlum! ô Jactura! Hi erunt gemitus; ha-  
 mago versabitur ob oculos. Hinc Doctor qui-  
 dam damnatus apparens, quæsus, quid de scien-  
 tia sua haberet reliquum, respondit: hoc unum  
 scio, quod perdiderim tempus irreparabile; per-  
 diderim Cœlum, & debeam semper ardere.  
 Martinus Lutherus circa vitæ finem Cœlum  
 suspiciens sæpè exclamare auditus est: Martine,  
 qualem patriam perdidisti! ô qualem patriam  
 perdidisti! An non hæ essent tuæ voces, mi-  
 Studiose, si hæreres inter inferos? ô qualem  
 patriam perdidisti! & quantillo oblectamento!  
 Jam quæsote, examina, an voluptas illa, quæ  
 in peccato quæris, digna sit, pro qua Cœlum  
 perdas? Cogita, quid sit Cœlum perdere? fuge  
 modicum, paululum, momentaneum, ne per-  
 das æternum & cœlestē.

Al.

Altera Imago, quæ damnati animo semper  
obversatur, est cumulus suppliciorum toleran-  
dorum. Pœnæ simul omnes per totam æterni-  
tatem sustinendæ fatigant misericordiam. Inde  
surgit furor in dæmones, ceu hostes suos, à  
quibus ad malum inductus est; furor in DEum  
ipsum, cui velut tyranno maledicit; furor in se,  
dum sibi ipsi, suæ insanæ, parentibus, & cui  
non? mille imprecatur diras. Quo successu?  
Rident dæmones, & ei insultant. : ridet DEus  
in interitu impii : cæteri si damnati sunt, pari-  
ter in hunc ceu carnifices insurgunt. Studio-  
se mi, an leve hoc & tolerabile putas? non pu-  
tem ego; scio enim, reum aliquem, cui mors  
denuntiata est, assiduâ mortis sustinendæ me-  
moriâ non minus affligi, ac morte ipsâ. Et  
quantum est audire risus dæmonum? videre se  
desertum ab omnibus? ab omnibus afflictum?  
Ægrotum aliquem quære, quantum sentiat, si  
videat se deserit ab amicis suis; non juvari à  
proximis, quin etiam rideri & contemni? certè  
vulnus est ipso morbo atrocius. Non secus  
damnato erit. Quò enim se convertat miser?  
an sursum levet oculos? videt iratum vindicem  
DEum, & sentit, quanti constet eum irritâsse.  
An DEI aut Sanctorum opem imploret? rident  
in interitu hominis damnati: clausa est clemen-  
tiæ janua. An ad Patronos olim suos, si quos  
coluit, confugiet? frustra ab eis flagitat opem;  
nec guttulam aquæ obtinebit. An ergo ad dæ-  
mones? tortores sunt, hostes sunt. An ad  
dam-

damnatos? carnifices sunt, licet antea socii & amici. Quid ergo? an ex necessitate, ut ajunt, virtutem faciet, & patienter feret, sicut nonnulli stulte sentiunt, fieri posse? o patientia! o te ignarum, quid sit Infernus, si ita sentias! credisne ullam tam ferream esse patientiam, quæ vel ad horam in tantis cruciatibus possit persistere? patientiamne tu apud inferos esse credis? quæso, iniice te in fornacem ardenter; exprire patientiam. Stridor scilicet dentium, fleatus, blasphemiae, maledictiones, hæ, hæ erunt Patientia. Ex his omnibus oritur Poena alia.

Desperatio. *Periit finis meus, & spes mea, genit* damnatus quilibet; *periit spes auxilii, spes* redemptionis. Spes lenimen est in omni malo. *Ægrum spes reparandæ sanitatis consolatur.* In inferno spes nulla residet, sed continua desperatio ob copiam, magnitudinem, æternitatem poenarum. Furit subinde æger, qui diutius morbo premitur, proiicit à se omnia, homines Superosque desperabundus execratur. Ah quid damnatus aget dolore non uno, sed innumeris punitus undique & cruciatus? quò se convertet? quod tangit, dolor est; quod audit, dolor est; quod videt, dolor est; quod gustat, dolor est; omnia, omnia dolor; & spes solatii nulla. Maledicit DEO, & tamen obedire cedem vel invitus debet patiendo: clamat, & nemo flectitur, nemo eripit, nemo compatitur: hinc furor, fremitus, desperatio. Studiose mihi an levius hæc poena est? Cogita te morbo aliquo

v.g.

v.g. uno dentium dolore, premi; jacere in cubiculo tuo, clamare opem aliorum, sed neminem succurrere die toto. Quid ages interim fame, siti, dolore pressus? finge, venire sub vesperum aliquos, quorum opem petiisti; hos vero tibi insultare, te illudere, verberibus etiam excipere. Quid ages? quo animo eris? Adde, venire Medicum, qui dicat, te toto anno sic pati debere, nec spem esse sanitatis? o ut fures, ut fremes & ululabis miser! o mi Studiose, & quid demum hoc est, si inferno conferas? desertus ab omnibus, ab omnibus irrisus, aut cruciatus quid ages? Considera, quæso, quod dixi, & vitam sic institue, ut tanca mala non sentias. Cave potissimum, ne DEO ad sanctiorem forte statum vocanti aures obtures; alias & suas DEus obturabit; ipse enim est, qui dixit: *Vocavi vos, & renuiſtis, ego quoque in interitu vestro ridebo.*

Alias Inferni pœnas non recensco. Unam eamque omnium acerbissimam adhuc memoro. Acerbissima est; sed a nobis non capitur; quia quantum bonum DEus sit, non agnoscimus. Pœna illa Pœna damni vocatur, atque in eo consistit, quod damnatus perpetuo exclusus sit DEI aspectu & fruitione. Hæc quanta sit, quis explicet? *Intolerabilis est gehenna*, ait S. Chrys. sed intolerabilior *DEI amissio*. Quin mille inferni tormenta hoc unum non adæquant. Hoc certum est; sicut beatitudo Sanctorum est videre DEum, DEO frui; sic Infernus damnatorum est, DEO carere. Si damnati inter recensitas

an-

antea pœnas videre DEum possent, pœnam nullam sentirent, beati forent. Ah, si damnatus magnitudinem pœnæ hujus loqui posset! Dæmon ex obsesso fassus est, se omnia inferni tormenta libertissimè toleraturum, si vel semel daretur DEum aspicere. O si hoc agnoscemus! verum abscondita sunt hæc ab oculis nostris. Parvulus videns matrem suam mori, non multum curat; quia nescit, quantam jacturam patiatur. Ita & nos pœnam hanc non curamus sed ô! ô quam aliquando sentiemus, si eam subire cogemur!

*Reflexiones.* Desinamus alias inferni pœnas prosequi; sufficient dicta haec tenus, ut credas, rem planè horribilem esse damnari. Veniam ad particulares conclusiones, quas singulari studio lege.

1. *Infernus res tam formidanda, cum omnibus suppliciis suis pro quo ergo est? pro quo conditus est à DEO? cui destinatus? quinam in eum deiiciuntur, aut deiici possunt?* Scias, creatum esse infernum pro rebellibus Angelis; quando Cœlo sunt deturbati, & assignatum esse pro omnibus illis, qui more Angelorum illorum nolent tendere ad finem suum, nollent DEum laudare, revereri, DEO servire: verbo, pro illis, qui essent peccaturi: pro peccatoribus est Infernus iste, sive sint Cæsares, sive rustici, sive nobiles, sive ignobiles. Deiici possunt omnes ad Tartara, qui peccant, & eo quidem momento, quo peccant, & primâ quidem vice, quâ gravi-

ter peccant. Studiose mi, totum te jam postulo ; multas enim & terribiles veritates proposui; si non in lapidem obriguisti, trepidabis. Infernus est pro peccatoribus ; ergo etiam pro me, pro te, pro omni illo, qui DEum graviter offendit ; ergo mortaliter peccans meretur puniri omnibus illis pœnis, quas recensui. Mortaliter peccans, & quidem vel semel tantum mortaliter peccans meretur fame, siti, foetore, tenebris, igne, aliisque Orci suppliciis puniri. Credisne hoc ? & non toto corpore contremiscis ? non horres ad peccati unius malitiam ? Semel etiam tantum mortaliter peccans meretur infernum. Ah iterum iterumque hoc tecum repete: semel tantum mortaliter peccans meretur infernum. Unicus deliberatus in rem turpem consensus, unicum desiderium impium, deliberatum, unus discursus impurus cum delectatione auditus, unus tactus nefarius, unum perjurium, una Sacri die festo neglectio voluntaria meretur infernum ! Sunt, sunt inter inferos, qui ob unum unicum peccatum puniuntur in inferno æternum. Sunt, qui in primo peccato mortaliter mortui sunt & deturbati ad inferos, æternum ibi cruciandi. Ah Studiose, quid concludis ? an non aperte colligis, peccatum unum mortale rem esse tam terribilem, tam enormem, quæ nullo humano intellectu comprehendi possit ? O peccatum quid es ? quid es, ô peccatum ? Studiose, nunquid DEus justissimus est ; supra meritum non punit ? punit nihilominus peccatum unum

U

pœ-

pœnis infernalibus; ergo peccatum sic meretur puniri; ergo peccatum res est malitiæ prorsus terribilis. Credidistine hoc haetenus? an huic conformiter vixisti? O quam leve fuit tuo iudicio peccatum, in quo tanto jam tempore haeres! quam leve! Muta, quæso, tandem iudicium tuum, & certus esto, rem terribilem esse peccatum grave. Cogita sæpius: peccatum unum punitur à justissimo DEO pœnâ infernali; ergo res gravissima, formidanda est.

2. Si peccatum unicum meretur pœnas inferni; ergo qui vel semel mortaliter peccat, meretur ad infernum detrudi. Ita est. Et sic detrusi sunt Angeli innumeri ob unicum peccatum solâ cogitatione admissum; & sic detrusi sunt Studiosi non pauci; nam & DEus, DEus Studiosorum est, & vindex. Credis hoc? jam ergo attende, quid loquar. Qui semel graviter peccat, meretur detrudi ad infernos; peccastine semel saltem graviter? loquere sincere: quare conscientiam. Fortè non semel tantum, sed vi- cies, centies & amplius peccasti graviter. Quid ergo meritus es? Peccans graviter meretur infernum: peccasti graviter; quid meritus es? fatere & contremiscens dic: eheu infernum sum promeritus! Si mortuus essem in illo loco, illo tempore, quo peccatum illud grave feci, hærerem jam inter ignes illos terribiles. Sic etsi Studiose, vera loqueris. Jam ex te quæro: si promeritus sis infernum, cur nondum in eodem ardes? cur non eò detrusus es in peccato, sicut

sicut Angeli rebelles, sicut Studiosi plures? Quis te servavit? quis? dicam, tu si potes, non obstupestce. DEus, DEus, & quidem (ad quod Cœli omnes obstupefiant) DEus à te offensus te servavit, ne in peccato morereris, & æternum perires. O mi Studiose, hoc dum audis, quales, quæso, cogitationes ascendunt in corde tuo? DEus à te offensus per tot peccata, iste DEus te servavit, ne perires. Si hic te non servasset, arderes jam inter Tartara, æternum creatura infelix. Tardasne adhuc, ô Studiose, nee humili te abiicis, pedibusque Salvatoris advolutus exclamas: ô Jesu! ô Jesu mi! quid est hoc? ô Jesu! ô Jesu mi! ô misericordia! ô bonitas! tu me servasti, ne perirem? tu me servasti, ne damnarer? ô Jesu! ô bonitas! quid enim aliud dicam? Optarem hic, mi adolescentis, ut præter morem prostratus coram Crucifixi effigie, gratias DEO tuo ageres pro beneficio adeo insigni. Voces & verba tibi suggeret agnitus tantæ gratiæ,

3. Servatus es à DEO tuo, ne in peccato tuo perires. Quid ages jam? an non agnosces semper & prædicabis hanc DEI in te bonitatem? Nota, quod dixi: hanc DEI in te. Cur enim tibi pepercit, non aliis? cur te servavit, & non Angelos? cur te, & non tot alios Studiosos? DEI bonitas est causa omnis. DEI bonitas ex solo sui in te amore te servavit. Hunc amorem an non par est semper agnoscere & de prædicare? nihil justius. Quid vero retribues? quomodo gratitudinem exhibebis? Imaginare tibi rem,

reni, quæ nunquam fiet. Alloquatur Deus animam Studiosi damnati, & dicat: ecce, merita quidem es, ut æternum tolerare pergas illa tormenta, quæ sustinuisti hactenus; sed ex infinito erga te amore liberabo te, si gratam te exhibere velis bonitati meæ? Quid, quæso, ageret, quid diceret anima talis? O Domine, Domine, quam fideliter tibi serviam! ah dies noctesque in tua laude consumam: faciam, quodcumque tibi placet: tolerabo, quæcumque mihi imposueris: nihil me à tui amore avocabit: omnia mihi leviterunt, omnia suavia; jube tantum, Domine, quod placet. Sic illa certè diceret. Et si ad vitam hanc rediret, an putas eam non statuam esse promissis suis? an putas, eam in DEI servitio unquam fore tepidam? an putas, eam tantum beneficium oblivioni esse tradituram? procul ista omnia. Impossibilia hæc omnia fore recordatio enim pœnarum, quibus præ innumeris aliis à DEO optimo liberata esset, calidæ non pateretur. An forte ad peccata priores denuo aspiraret? si deliciæ ei exhiberentur, voluptates, si lucra ingentia, an deduci se de novo ad peccatum permitteret? minimè: res impossibilis foret peccare, non tantum quia scit, quæm horrendis in inferno pœnis peccatum puniatur; sed quia impossibile ei foret offendere eum, à cuius bonitate tantis fuisset liberata beneficiis. Quomodo possum hoc malum facere, exclamaret, & peccare in Dominum meum? quomodo possum in Dominum meum? in liberato-

ratorem meum ? Sic certe diceret : sic ageret. Tu ipse an non idem & dices , & ageres, si mortuus olim in peccato fuisses , & hærens inter inferos post aliquot annos liberareris ? an non DEO diligentissimè servires ? servires planè ; quia expertus agnosceres , te liberatum esse tormentis talibus ; ad quæ evitanda nihil non decet suscipere. At quælo , an id modò agis ? an jam servis DEO , sicut eo in casu servires ? nihil minus. Cur ? DEus me non liberavit , inquies , non eripuit me ex inferno. O te cæcum ! te ameritem ! peccaveras ; meritus fueras infernum : pepercit DEus , non detrusit ad Tartara , sicut poterat. An hoc non est Orco liberare ? an hoc non majus beneficium est , ac quod tibi præstaret , si inter internos jam hærentem inde eriperet ? Crede mihi , multò majus est. Multò magis jam obstrictus es DEO , ac es , si post aliquot annorum supplicia ex inferno te eripuisset. Dubitas ? Quæro ex te : sunt fures duo ; uterque meretur exilium : Rex proscribit unum , alterum & quæ reum non proscribit , sed penam statim condonat ; primum etiam post unius anni exilium revocat. Edissere , cui Rex majus beneficium præstít ? an ei , quem proscriptum revocavit ; an alteri , quem non proscriptis ? huic sanè posteriori. Tibi applica : plus tibi divina bonitas præstít , dum inferos meritum , non damnavit , quæ si damnatum , deinde eripuisset. Penetra hoc ceu rem momenti maximi , & jam ulterius responde : si in eo casu , quo te

U 3

dam-

damnatum DEus liberaret, omnia ageres DEI amore, si ei diligentissime servires, quid jam à te præstandum, cùm DEus multò majore beneficio te affecerit? An non ingratissimus es, si refugeres ei servire per annos pauculos, cuius bonitas effecit, ne arderes per annos infinitos? An non par est, ut ardua omnia & adversa, quæ DEus fortè immittet, lætus suscipias à manu domini cogitans: graviora meritus sum: pænam æternam DEus mutat in temporalem; quomodo ergo conquerar? non conqueritur miles, qui loco patibuli, quod meritus est, cogitulat in alapam. An non diabolica foret temeritas, si DEum in te beneficium vel unico etiam peccato auderes offendere? potesne, quælo, offendere eum, qui, ne æternum perires, te servavit? potesne ei quidpiam negare? petit à te, ut servias DEO optimo, ut coniortum illud de clines, hoc peccatum fugias; an recusare portis? Barbarus es, portentum es, Dæmone pejor es, si hoc agas, si adhuc peccare audes, si in hominis gratiam DEum offendere præsumis. Servatus ab inferno totus ad nutus illius esse debet, à quod se servatum esse meminit; cùm etiam bestiæ benefactoribus suis ad mortem usque gratae existant & fideles.

4. Servatus es ab inferno; damnatus non fuisti. An ideo salva jam sunt omnia? an omnne discrimin evasisti? ah minimè! potesne ergo adhuc damnari? potesne in Orcum detruiri quid judicas? ne dubites: fatere palam, licet non abs-

absque horrore : possum eheu ! adhuc possum  
damnari ! possum damnari ego , qui hæc tibi  
propono : potes damnari tu, qui ista legis: pos-  
sunt damnari condiscipuli tui: possunt homines  
omnes damnari. Ah horrenda cogitatio : pos-  
sum damnari ! possum incidere in pœnas tam  
horrendas. B. Ludovicus Bertrandus ingenti  
semper horrore concussus fuisse legitur ad me-  
moriā huius : possum damnari ; hinc morti jam  
proximus ad astantes sibi Religiosos ajebat : Ah  
orate pro me, fratres mei, orate pro me ! possum  
adhuc damnari ; orate pro me ! Possum damnari !  
Ô res planè terribilis ! homo sum ; peccare possum,  
possum mori in peccato , & sic possum damnari !  
non nisi uno gradu absum ab inferno. Capis  
hoc , Studiose ? an non ad memoriam rei hujus  
toto corpore trepidas ? sanè si Catholicus es , si  
attendis , quantorum malorum cumulus sit in-  
fernus , non potes non contremiscere. Nolo  
autem , ut vano in terrore confistas. Damnari  
potes ; potes etiam evadere orcum. O lætum  
nuntium ! possum evadere orcum ! cùm ergo  
tanti momenti res sit damnari , quid non agen-  
dum est , ut evadas orcum ? an aliquid recusas ?  
ah , si intelligis , quid infernus sit , nihil recusabis.  
At , si juberet D'Eus reliquo mundo , petere ere-  
num , vivere inter bestias , non nisi herbis vesci ,  
frigidâ levare sitiū ; si juberet jejuniis , flagellis ,  
ciliciis corpus macerare , affligere , trucidare ?  
an grave nimium censeri deberet , si hac ratio-  
ne evadi infernus posset ? minimè ; nam ubi de-

U 4

tor-

tormentis infernalibus agitur, levia sunt reliqua omnia; nihil ei in toto mundo durum videri potest aut difficile, qui scit, quid infernus sit. Verum tam ardua DEus non exigit. Unum petit à te, quod continetur verbis illis: *Desina à malo, & fac bonum*: hoc est, fuge peccatum. Unum ad evitandas inferni pœnas medium est, fuga peccati: nihil me, nihil te tueri ab inferno potest, præter hanc peccati fugam. Peccatum, qui non committit, securus est ab inferno. Quid statuis, Studiose? an adhuc peccati cujusdam voluptate teneris? oculos, quæso, aperi, & quò ruas, attende. Difficilis, accidet mihi abstinere ab illo consortio ab illa consuetudine mala &c. Quæso, quid loqueris? an grave tibi aliquid videri potest, per quod evitari potest damnatio? an leve adeo malum est infernus, ut ejus evitandi causa difficultatem omnem superare non debeam? Si quæ tandem difficultas, abstinere à re tibi dilecta, sed noxia? an ergo facilius est orcum subire, ac à re hac abstinere? si facilius est, pacemâ, elige orcum: aut enim eligendus orcus, aut fugiendum peccatum. Ego certè non video, quid DEus levius exigere potuisse à nobis. Ad evitandam mortem quid levius exigere Bellidux à milite potest, quam sustinere alapam? Si miles conqueri de difficultare hac vellet, aut deliberare, num alapam, an mortem eligere præstaret, an non desiperet? Tibi applica & insaniam corrige: *Fuge peccatum.* Si vero

pec-

petcatum admissum est , an tunc de salute ac-  
tum? an nullum restat infernum evadendi me-  
dium? Lætare , & Divinæ bonitati gratias age;  
supereft etiamnum medium. Quale illud ? S.  
Basilium audi: *Peccavimus, fratres* , ait, *aut pœni-  
tendum, aut ardendum!* Si peccasti , & infernum  
evadere cogitas , unum habes remedium , Pœ-  
nitentiam. Aut pœnitendum , aut ardendum !  
An horres nomen Pœnitentia? ah ego nomen  
inferni magis timendum censeo: inferni pœnæ  
mihi nimium terribiles sunt : Pœnitentia licet  
primo aspectu aspera , non tamen intolerabilis  
est. Ex duobus ergo malis minus eligam. O  
sancta Pœnitentia, deosculor te , te amplector!  
Omnia mihi levia sunt , si inferni recorder.  
Quid me jubes facere , ô Pœnitentia? Sic ego  
sentio , & quæro , mi Studiose ; non dubito ,  
quin idem tu quoque sentias. Avésne ergo  
scire , quid jubeat Pœnitentia? Teste S. Gre-  
gorio jubet peccata admissa deplorare & expia-  
re , deplorata verò non repetere. Expiare de-  
bes peccata per Confessionem seriam , deflere  
per frequentes aëtus Contritionis , expiare per  
susceptas sponte mortificationes in rebus etiam  
licitis , non repetere peccata , non denuo of-  
fendere DEum. Hoc jubet Pœnitentia. Ergo  
firmiter propone , accurate omnia à te perpe-  
ram facta confiteri , te emendare in mala illa  
consuetudine ; elice sæpè aëtus doloris ; adhibe  
mortificationes frequentes ; gere te ut pœni-  
tentem ; non quære delicias in cibo , potu , ve-  
stibus,

U 5

stibus, floribus, odoribus, lecto, somno &c. subtrahe tibi ea, quæ subinde arrident gustui & appetitui; sustine, quæ occurunt in DEI servitio duriora v. g. frigus & calorem in templo, aut scholis, laborem in studiis &c.

5. Si in peccato moriens damnatur; ergo admisso forte per humanam infirmitatem peccato statim properandum est ad Confessionem; vesperi verò eundum non est cubitum, antequam per Contritionem peccatum deleveris; ne forte in peccato de nocte moriaris, & miserè aeternum pereas, quod plurimis contigit.

6. Si vera sunt, quæ audivimus ex damnatis, quid defleant, quo torqueantur; ergo plane aliud judicium est, quod illi formant, ac quod tu jam formas. Affligit eos recordatio male consumpti temporis; tu leve quid credis tempus ostiando perdere. Illi, ut momentum unicum redimerent, omnia læti paterentur; tu tot quotidie horas perdere non dubitas. Illi voluptatem in peccato quæsitam detestantur; tu velut rem magni momenti eam quæris. Illi deplorent, quod cœlestè regnum tantillo vendiderint; tu vendis denuo, &rides. Illi per mille annos læti sustinerent Orcum, si DEum intueri possent; tu de hoc nullam curam geris. Illi peccatum, velut pœnarum omnium fontem excrantur; tu etiamnumamas & retines. Illi omnia agerent ad DEI obsequium, & paterentur læti, si à DEO liberarentur pœnis infernalibus; tu ab illis per DEI bonitatem servatus, tam te pide

pidè DEO servis; offendis etiam DEI bonitatem. O Studiose, erras sic agendo. Muta hanc vivendi rationem: damnatorum judicium sequere, & secundùm illud vitam tuam institue.

*Affectus.* O Jesu! ô amor mi! ô bonitas infinita! ô Salvator amantissime! ô qui habes claves mortis & inferni! timor & tremor venerunt super me, dum terribiles illas inferni pœnas considero! Gratias tibi ago pro agnitione mihi concessa. Non vis mortem, ô Jesu, agnoscō nimium; si enim voluisses eam, justè me damnasses millies. Fateor, ô Jesu, peccavi, & verè deliqui, & ut meritus eram, non recepi. Si egisses mecum juxta meritum meum, arderem jam inter inferos infelix cum multis aliis, quos minorum scelerum reos deturbâsti ad Tartara. O misericordia! quid egi, Domine, ut me servares præ mille aliis? nihil, nihil penitus egi. Tua sola bonitas me servavit ab inferis. Gratias, ô Jesu, gratias immensas ago huic tuæ in me bonitati! Laudent te meo loco creaturæ tuæ omnes, & gratias persolvant. Verùm quas ego tibi hæc tenus egi gratias? Erubesco, ô Jesu, & confundor totus. Potuine ego usque adeò belluinus esse, & te DEum Servatorem meum post tantam exhibitam mihi gratiam adhuc offendere? ô monstrum ingratitudinis! debebam tibi per mille etiam sæcula servire ferventissime; & ausus sum te offendere? ô Jesu! cor mihi dolore rumpitur. Doleo! doleo! plūs dicere non possum! doleo ô Jesu! erravi! ah quis

quis dabit capiti meo aquam , & oculis mei  
fontem lacrymarum , ut defleam ingratitudi-  
nem hanc ? Jesu mi , quid egi ! ausimne petere ,  
ut hanc mihi ignoscas ? ô Jesu , si me respicio ,  
non ausim ; sed si sanguinem tuum , si misericor-  
diam tuam attendo , audeo ô Jesu , & spe ma-  
gnâ animatus venio , procido , rogo , oro , inge-  
mino : Jesu , propitius esto mihi peccatori ! di-  
mitte mihi universa delicta mea ! parce mihi !

*Proposita.* Posthac aliis ero , ô Jesu ! agno-  
sco , quantum tibi debeam . Servâst me , ne dam-  
narer : agam tibi pro hoc beneficio indies gra-  
tias ; cum gaudio tibi serviam ; omnia membra  
ad tuum obsequium impendam ; abstinebo ab  
omni eo , quod tu jubes ; agam omnia , quz  
præcipis ; nullum erit tempus , quo vel à socio  
vel voluptate seductus te offendam ; non e-  
nim possum , non possum te DEum meum mei  
amantissimum amplius offendere ; hoc pecca-  
tum N. præcipue fugiam cum gratia tua . Quia  
verò licet servatus ab inferno , tamen adhuc  
damnari possum , si peccem , aut de peccato  
poenitentiam non agam , firmissime statuo 1.  
peccatum omne serio fugere , præcipue illud ,  
quod audivi à damnatis deplorari , ut est ne-  
glectus temporis & occasionum &c. 2. de pec-  
catis admissis Poenitentiam agam ; confitebor  
illa aècuratè ; frequenter eliciam actus contri-  
tionis ; mortificabo me variis modis v.g. fle-  
tendo modestè sub oratione , abstinentio à de-  
licatiore bolo , & à primitiis fructuum , vincen-  
do

do me manè in surgendo, tolerando patienter labores scholasticos, non recusando frigus vel calorem in DEI servitio &c. 3. Vesperi nunquam ibo cubitum sine Examine, aut saltem sine contritione perfecta elicita. Omnia agam, ut infernum evadam.

*Petitio.* Jesu mi., scis, quòd seriò ista facere proponam; labar tamen, nisi tu des gratiam; hanc ne mihi deneges, ô Jesu, sic per Passiōnem & mortem tuam rogo. Colloquiorum loco ad D'Eum, B. Virginem & Sanctos, adhibe Litanias de omnibus Sanctis, eo fine recitando, ut per istorum intercessionem evadas supplicia infernalia.

### Consideratio X.

#### De duplii Aeternitate.

Recitatâ oratione, imaginare tibi è parte una Cœlestem gloriam cum omnibus gaudiis in ea contentis; ex altera Infernum cum omnibus suppliciis; in medio verò Angelum, qui tibi voces has in clamet: *Ibit homo in domum aeternitatis suæ.* Roga gratiam singularem, ut bene agnoscas terribile Aeternitatis mysterium, ne beatam amittens, infelicem subire cogaris Aeternitatem.

#### Pars I.

##### Quid sit Aeternitas?

**D**octrina. Datur Aeternitas. Res certa, & de fide est. *Non habemus hic manentem civitatem, ibimus*